

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

SZERKESZTŐSÉG,

hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő:
Füvészkert-utca 1079.

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy iven.

Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

KIADÓ HIVATAL,

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő:
Főiskola, háznagyhi hivatal.

Tartalom. A zsinati törvényjavaslat kritikai méltatása. Dr. Kovács Sándor. — Iskolaügy. A debreczeni evang. reform. egyház leánynevelő intézete. Dóczy Gedeon. — Közügyein k. A temesvári ev. ref. egyházköztség érdekében. — Nekrolog. Varga Pál. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetés.

A zsinati törvényjavaslat kritikai méltatása.

II.

Az 5. §. a zsinat által már változtatás nélkül fogadtatott el, holott ebben ezen kifejezés fordul elő: a presbyterium az esperes útján tartozik eszközölni a közigazgatóság — e. h. a közigazgatási hatóságok vagy egyszerűen: a közigazgatás — igénybe vételét. A kiigazítást tehát meg kell tenni, mert a presbyteriumot nem utasíthatjuk olyan hatósághoz, a minőt közigazgatási rendszerünkben fel nem találhatunk.

A 9. §-ban kétszer is előfordul a „törvényes“ jelző. Ez egészen felesleges. Önként felveti a törvénytelen zsinat fogalmát. Ne fessük az ördögöt a falra. Az országos törvényhozás sem használja magáról sohasem ezen felesleges szót.

De az 5-ik §-ban benn maradt még egy másik meg nem felelő kifejezés is, a mikor t. i. azt kérjük, hogy az állam a végrehajtást saját közgei által foganatosítsa. A miniszter ugyanis még 1888. évi május 14 ikén kelt 72,752. számú intézvényében kijelentette, hogy az egyházi tartozásoknak az államhatalom által kívánt behajtása ki nem vihető, mert még az államadót is a községi és törvényhatósági közegek szedik és hajtják be. Ezen miniszteri intézvény az 1890. évi konv. jknyvben 56. sz. alatt, s még előbb a tiszántúli egyházker. jknyvében is 1889. évi 229. sz. a. olvasható.

A 13. és 14. §§. a zsinaton függőben hagyattak, de a 12. §-t szó szerint elfogadottnak látom, pedig az „egyházmegyei és egyházker. hatóság“ helyett „egyházmegyei

és egyházker. közgyűlést“ kellett volna tenni, a mint ez a 43. §. g) és az 53. §. n) pontjából világosan látható. Az erdélyi egyházkerületben is a 67. §. h) és a 106. § r) pontja határozottan egyházmegyei, illetőleg egyházkerületi közgyűlésről szól.

A 14. §-nál azonban egy megjegyzést el nem hallgathatok; nevezetesen, ha az újonnan alakuló egyházközségektől a közösen használt egyházi és iskolai vagyonban részesülhetésre nézve annak kimutatását követeljük, hogy ezen részesülési jogosítvány annak idején világosan kikötött legyen, akkor biztosak lehetünk benne, hogy az újonnan alakult egyházközségek legnagyobb része jogos igényétől el fog üttetni. Felfogásom szerint helyén való lenne tehát, hogy e szakaszban határozottan megengedtesék az is, mikép az enemű kérdések, a különválás alkalmával első sorban egyezségileg is rendezhetők legyenek, a mint ez például az erdélyi szász luth. egyház 1861. évi törvényének 16. §-ában is határozottan meg van engedve.

A 15. §-ban „egyházmegyei hatóság“ helyére szintén „egyházmegyei közgyűlés“ teendő.

A 18. §. némi módosítással lett ugyan elfogadva, de kimaradt belőle egy lényeges gondolat, nevezetesen, hogy a felmentést megtagadó egyháztanács végzés ellen van-e felfolyamodásnak helye, és hova, mely hatóság azután véglegesen dönt e?

A 22. §. a) pontja hézagos, mert nincs kimondva benne, hogy a tanító-presbyter választása hány évre terjed. Eltérő gyakorlat keletkezésére ad alkalmat.

A 23. §-hoz a zsinaton nem szólottak. Véleményem szerint a 284. §. 1. pontjával combinative kellett volna megállapítani azt, hogy a presbyter választása ellen hány napos határidő alatt lehet reclamálni, a mely felszólalásnak mindenesetre a presbyterium elnökéhez kell beadatnia, nehogy a megválasztott, a reclamatio daczára, a presbyterium által eskületételre bocsáttassék.

A 24. §. nagyon csekély módosítással fogadtatott el, pedig ha a külföldi testvéregyházak törvényhozásaira tekintünk, azt fogjuk látni, hogy a presbyterek minősítésénél az egyházi is érzületre (vagy ha a 111. §. szövegébe a konv. által felvett pótlás kifejezését fogadjuk el: „egyházias életére“) kivétel nélkül figyelmet fordítanak, sőt az 1835. évi porosz törvény például határozottan megkívánja, hogy a presbyter, egyháza iránti ragaszkodásának, még pedig gyermekeinek az evangyéliomi válásban neveltetése által, bizonyosát adja. Felfogásom szerint e szakaszról és a választói jogról szóló többi szakaszokban kellene egyházunknak is rendelkeznie az elkeresztelési eseteknél a prot. szüle részéről gyakran tapasztalható könnyelmű eljárás megtorlására. Igaz, hogy nálunk nem a szülők szabad egyezkedése állapítja meg a vegyes házasságból született gyermek vallását, hanem ez iránt a törvény kötelezőleg rendelkezik; de gyakran tapasztalhatjuk, hogy mikép játszik ki bizonyos részről a törvény rendelkezését és sokszor minő elvetendő eszközöket használnak fel a prot. vallású házafél eltántorítására. Az előttünk levő törvényjavaslatban nyoma sincs annak, hogy mi ezen egyenetlen harcban a prot. szüle támogatására sietnénk, avagy a gyermek törvényellenes átengedésében, sokszor formális eladásában mutatkozó egyházellenes viselkedés megtorlására valamit tennénk. Pedig azt tartom én is, azoknak leendő igazuk, a kik abban a nézetben vannak, hogy ne várjunk mindent sem a kormánytól, sem — a szolgabírótól, hanem egyházi törvény útján is hassunk az evangyéliomi egyház ellen tanúsított hűtlenség megfenyítésére. Még a választók közt se legyen annak helye, nem hogy a presbyterek között, a ki a világi törvény által is neki ítélt gyermekét más vallástársaságba dobja ki. Poroszországban, az 1880. évi esketési rendtartás szerint, az egyházi esketés megtagadtatik oly vegyes házasság kötésénél, melynél az evang. fél összes gyermekeinek neveltetését a r. kath. vagy más, nem evangyéliomi egyháztársaságnak kötelezte le. Így van ez Szászországban, Hessenben stb., és más részeiben is Németországnak, a hol egészséges fogalmakkal bírnak a lelkiismereti szabadság és a szülők gyermeknevelési jogának mivolta iránt, s az atyai hatalom korlátlanosságának divatos tanával szemben, az egyházi törvényhozás útján, az egyházi életben még kellő időben gondoskodtak azon gyógyszerek előállításáról, melyekkel a gyermeknevelési joggal visszaélő szülők ártalmas behatása ellen hatni lehet, s ekkép ezen önmagában véve szép jogot és szabadságot nem engedik egyes emberek lelkiismeretlen eljárása által az egészséges egyháztársadalmi életet megromító kóryanaggá elfajulni.

A 28. §-nál senki sem fogja örömet észrevenni, a ki va-

lamely törvénykönyv egyes részei között organicus összefüggést keres, hogy a köznevelési és közoktatási szervezetet magában foglaló III-ik részre a többiekben kellő figyelmet nem fordítunk. A presbyterium teendői, könnyen áttekinthetőleg, nincsenek tömörítve. Az iskolaszékről, a más iskolákba járó ev. ref. vallású tanulók vallásos oktatásáról, a költségelőirányzatról, az elidegeníthetetlen iskolai alapról stb. még csak a szakaszokra való utalással (243., 254., 421., 445., 474., 475. §§. stb.) sem emlékezünk meg.

A 33. §. a történet módosítással sem szabatos, mert ne beszéljünk a presbyterek harmadrészéről, mikor a presbyterium harmadrészéről is beszélhetünk.

A zsinati tárgyalás a 34. §-nál, illetőleg Szeremley Sámuel ismeretes indítványánál szakad meg. Megjegyzéseinket a következőkben, tehát annál szabadabban tehetjük meg.

A 38. §. d) pontjában ki kell tüntetni azt, hogy az egyházmegyei közgyűlésen az egyház képviselője csak presbyter lehet, ez is a presbyterium által küldve.

A 42. §-ban a „képviselők irányában mikénti eljárás“ darabos kifejezés az egészen alkalmas „követendő“ szóval helyettesítendő.

A 43. §. d) pontjában csupán az egyházmegyei hivatalok betöltése feletti intézkedésről van szó, holott maga a betöltés joga illeti meg az egyházmegyei gyűlést.

Az egyházközségek vagyonszerzési ügyében való másodfokú intézkedés jogát ki kellene egy külön szakaszban fejteni azért, mert az 53. §. o) pontjában a harmadik fokról világosan gondoskodva van.

A 48. §. f) pontja szerint az egyházker. tisztviselőket az egyházközségek választanak, holott a presbyteriumokat illeti meg a választási jog, s ez sem minden tisztviselői állás betöltésénél, mert néhányat az egyházker. közgyűlés maga tölt be.

Az 57. §-ban „hivatali idősbtség“-ről legyen szó, a mint ezt az 1883. évi konv. jegyzőkönyv 24. száma hangsúlyozza.

Az 58. §-ból kimaradt, hogy a jegyző 3 évre választatik, a mint ez az 1886. évi konv. jegyzőkönyv 6. száma alatt ki van mondva.

A 61. §. d) pontjában érintett sérelmi ügyekkel kapcsolatban a felesleges recriminációk elkerülése céljából mintegy útasításkép ki kell mondani azt, hogy vallássérelmi esetek azonban csak akkor terjesztessenek a konventhez, ha előbb már az illetékes fórumok előtt a törvényes eszközök kimerítettek és sikertelenek maradtak, a mint ezt normatívumul az 1891. évi konv. jegyzőkönyv 55. száma kimondta.

A 68. §. utolsó kikezdésében a „reformált magyar állampolgár“ kifejezés igen könnyen mosolyra indít.

A 74. §-hoz. A zsinati képviselők megbízó leveleit igazolási végzéssel kell ellátni s ezt a képviselőknek visszaadni, a mint ez az 1881—82. zsinaton elrendelve lett (lásd a zsinati jegyzőkönyv 29. számát).

A 97. §. szabatosan így formulázandó: Oly egyházközségben, melyben kettős elnökség van, a főgondnok mellé al-gondnok vagy gondnok is választandó a presbyterium által.

Dr. Kovács Sándor.

Iskolaügy.

A debreczeni evang. reform. egyház leánynevelő intézete.

(Folytatás és vége).

Hogy a debreczeni ev. ref. egyház leánynevelő intézete bizonyítványai államérvényesekké nyilváníttassanak, alkalmazkodnia kellett volna a polgári leányiskolák szervezetéhez a részletekben is, azaz minden osztályt külön választani, ugyanannyi tananyagot ugyanoly beosztással és órákon tanítani, ugyanannyi s oly képességű tanerőket alkalmazni, a mint ez a polgári leányiskolák számára az állam által kiadott szervezetben elő van írva.

Ezt már az egyház önjerejéből nem tehetette.

Azonban az áldozat, melyet e tanintézetre félszázadon át hozott, nem veszett el nyom nélkül, sőt, mint az alábbiakban látható, dúsan gyümölcsözött.

Az iskolahelyiség tovább terjeszkedésre alkalmas volta széles utcában és épen a központon, a tanintézet legközelebbi multja, a felekezeti s helyi érdekek, a mindinkább hangosabbá váló közkíváalom arra bátorították az egyházat, hogy a nevelő intézet négy osztályú elemi iskoláját, — melyet az erre alapítványt tett néhai Valics Antalné asszony végrendeletéhez alkalmazkodva, nevére nevezett el, — négy külön osztálylyal s négy tanítóval újból megalkotni, e fölé az eddigi négy felső osztály helyett polgári leányiskolát szervezni a főtiszt. egyházkerület s Debreczen sz. kir. város anyagi támogatásuk mellett kísértse meg s e végre mozgalmat indítson.

Míg az egyház az iskolai épület czélszerű átalakításához építési tervet dolgoztatott s munkálatot készíttetett arra nézve, hogyan volna eszközölhető minél alacsonyabb költségeliránnyal, de a törvény kívánalmainak megfelelőleg egy polgári leányiskola felállítása a főtiszt. egyházkerület s a nemes város anyagi segítségével: addig a viszonyok az egyház kitűzött czéljához a legkedvezőbben alakultak.

A főtiszt. egyházkerület ugyanis látván azon nagy buzgalmat, melyet a r. kath. egyház, különösebben főpapjai, a magasabb leánynevelés érdekében kifejtének, önfentartási ösztönétől indítatva szükségesnek tartotta kimondani, hogy gondoskodását ezentúl felsőbb leánynevelő intézetek felállítására is kiterjeszti, s hajlandó ezeket erkölcsi, s ha a helyi viszonyok követelik, erejéhez és a szükséghez aránylag, anyagi támogatásban is részesíteni.

Ugyancsak ezen időben, a magas kormány intézkedése következtében, Debreczen szab. kir. város intelligenciája jelentékenyen gyarapodván, a nemes város azonnal belátta, hogy a magasabb leánynevelés érdekében neki is meg kell tennie a magáét; a főtiszt. egyházkerület megkeresésére elhatározta, hogy a felsőbb leánynevelés előmozdítására oly alapítványt tesz, mely méltó legyen a nemes városnak a művelődés oltárára mindenkor szívesen hozott áldozataihoz s elegendő a helyi szükséglet legalább egy időre kielégítésére.

Itt is beteljesülve látjuk tehát, hogy a nemes lelkek nagy czélokra irányuló törekvéseit a gondviselés segíti.

Míg a helyi viszonyok ily kedvezően alakultak, addig a közhangulat megváltozott. Az egyház az intelligencia azon egyhangú kívánatát, hogy polgári leányiskola helyett első rendű felsőbb leányiskola szervezésére törekedjék, nem hagy-

hatta figyelem nélkül; hogy a vidéken lakó szülék számára is megkönnyítse leánygyermekük magasabb nevelésével járó költségeit, s biztosítsa azokat a felől, hogy leánygyermekük nevelése avatottak által eszközöltetik, s végre, hogy egykor a kerület felsőbb leányiskolái központjává emelje a magáét: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1887. évi júliushó 7-én 28,999. sz. a. kelt rendeletéből kiadott első rendű felső leányiskola szervezetének megfelelő, internatussal egybekötött első rendű felső leányiskola felállítását tűzte ki törekvése czéljául.

E végre már nem átalakítási építési tervet, mely a megosztott elemi s az internatussal egybekötött első rendű felsőbb leányiskola elhelyezésére elégtelen, hanem új, a czélba vett, internatussal egybekapcsolt első rendű felsőbb leányiskolának alkalmas építési tervet kelle készíttetni s a felsőbb leányiskolának a miniszteri szervezetben előírt feltételek szerinti fenntartására szükséges költségelirányzatot összeállítani, kimutatván ebben a remélhető bevételt, a bizonyos kiadást s a felezetlen összeget.

Az elkészített építkezési tervet s a költségelirányzatot felterjesztette az egyház a főtiszt. egyházkerület és a nemes város képviselői közgyűléseihez, s erkölcsi támogatásukon felül anyagi segítséget kért.

Miután mindenki meg volt győződve arról, hogy az egyház nemesak felekezeti, de a közművelődési érdekektől is áthatva teszi kérelmét; úgy a főtiszt. egyházkerület, valamint a nemes város megajánlották az anyagi segítséget. Az építkezéshez a főtiszt. egyházkerület 15, a nemes város is 15 ezer forintot adott. A főtiszt. egyházkerület egy tanerő javadalmazására évenként 1200 forintot, a nemes város 100 ezer forint alapítványának évi kamatját ajánlotta meg.

Az építkezésre egyszermindenkorra adott 30 ezer forint segítség, a nemes város által tett alapítvány kamatának élvezete, s a főtiszt. egyházkerület által egy tanerő javadalmazásának biztosítása mellett az egyház a mult nyáron az építkezést megkezdette s internatussal egybekötendő első rendű felső leányiskoláját ez iskolai évben négy osztálylyal szeptemberhóban megnyitotta, hova minden leány kellő előkészület mellett valláskülönbség nélkül egyenlő tandíj kötelezettségével felvétetik.

A felügyelő bizottság, mely az egyház kebeléből küldött ki, szigorúan alkalmazkodott az állami felsőbb leányiskolák szervezetéhez úgy a tananyag beosztását, tanításmódját, mint az órarendet s rendtartást illetőleg, sőt a körülmények tekintetbe vétele mellett még a tanszemélyzetre nézve is, és hogy az érdekelt szülék meg legyenek nyugtatva: javasolta, hogy az egyház presbyteriális közgyűlése az egyházi főhatóság útján intézzen kérvényt a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz az iránt, hogy a felsőbb leányiskola bizonyítványai már ez évről államérvényeseknek ismertessenek el.

Ez megtörténvén, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr, a kir. tanfelügyelő e tárgyban szerkesztett, a tanintézetre kedvező, tájékoztató felterjesztéséről még másik kormányközvege által is meggyőződést kívánván szerezni, útasította a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosát, Berecz Antal urat, a budapesti állami első rendű felsőbb leányiskola igazgatóját, hogy tanintézetünkben megjelenvén, a tanítás menetéről, a berendezésről, a rendtartásról szerezzen magának tapasztalatokat s azokról tegyen jelentést, hogy az egyház kérelmét ezen jelentés alapján intézze el.

Berez Antal úr decemberhó 16., 17. s 18. napjain vizsgálta meg a tanintézetet az iskolaszéki elnök jelenlétében; mindenik tanító tanítását minden tantárgyból meghallgatta, a növendékek rajzait, írásbeli dolgozatait megsejmelte, a felszelelésről tájékozást kért, az épület tervrajzát tanulmányozta.

A miniszteri biztos úr itt szerzett tapasztalatairól jelentését ha megtette, s ha abban megelégedésének ad kifejezést, szívesen hiszszük, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a debreczeni ev. ref. egyház felsőbb leányiskoláját az állami hasonló iskolák közé iktatja, s bizonyítványait államérvényeseknek nyilvánítja.

Dóczy Gedeon,
igazgató.

Közügyeink.

A temesvári ev. ref. egyházközség érdekében.*)

Kegyes Jóltevők!

Nagy lelki örömmel adjuk mindenknek hírül, hogy szép hazánk e történelmi nevezetességű végvidékén, a földrajzilag, valamint ipar s kereskedelem szempontjából egész Magyarország délvidéke központjául tekinthető Temesvárott több mint 300 év után, halottaiból újra feltámadva, megalakult az ev. református egyházközség!

Istenünk jóvoltából újra élünk hát e helyen, hol — nagyfontosságát már akkor felismerve — Perényi Péter a mohácsi vész előtt hinteggettette udvari lelkésze, Siklósi Mihály által az evangéliomi tanokat, hol 1548-ban a hitbuzgó Petrovics Péter pártfogása alatt Szegedi Kis István két más reformátorral hatalmasan működött, hol ugyanakkor ama kor egyik legkitűnőbb protestáns főtanodája állott s honnan 1551-ben a középkori vallásos rajongás épen magyarok kardjával űzte ki a reformátói terjesztőit és híveit.

Ujra élünk itt, hol az első támadás nyomán következtek a török pusztítások, hogy a reformáció ügye mellett megsemmisítsék a magyarságét is, s méltán panaszkodik rövid 3 évtized után a temesvári főbíró a pápához írt levelében: „közöttünk csak 3 pap vagyon... az is nem tud magyarul prédikálni“. S e pusztítások megszüntével sem lettek kedvezők a viszonyok. Temesvárra, mint a szerb Bánság, majd német katonai parancsnokság fő- és székhelyére, mint katonai erősségbe, a polgárság, főképp a magyar polgári elem nem vágyott, de nem is igen talált itt települő helyet. A vidéken Mária Terézia által megkezdett, II. József által folytatott telepítések nem a reformátusság, sőt nem is a magyarság előnyére voltak, s az a néhány református magyar család, mely minden pártfogás, támogatás nélkül ide költözni merészelt, messze dobva a reformátusság helyeitől, nem hallva magyar szót, nem lelve egyházat, küzdött egy ideig, s aztán jórészt vagy a küzdelemben kifáradtan visszatért régi lakhelyére, vagy elveszté ellenállási

*) Midőn e felhívást a hozzácsatolt esperesi, egyházmegyei gondnoki és püspöki ajánlatokkal együtt teljes egészében a legnagyobb örömmel közlöm, melegen ajánlom egyszermind ama buzgó református atyafiak szent ügyét hitsorsosaink, egyházközségeink munkás szeretetébe. Lapunk 1 frttal megkezdí e célra a gyűjtést, s készséggel ajánlkozik a hozzá küldendő adományoknak nyilvános számadás mellett Temesvárra való juttatására. Szerk.

képességét, s beolvadt más felekezetek, idegen nemzetiségek közé.

A mult század végén, főképp az 1790—91-iki törvények hatása alatt, újra feltűnt a protestantizmus Temesvárott. Néhány, jórészt ev. német család költözött be. Majd ezek száma szaporodván, s hozzájuk csatlakozván az a néhány református hitsorsos is, a kik ide vándoroltak, 1824-ben együtt — mintegy 240 lélek — megalkották a temesvári egyesült protestáns egyházat.

A reformátusok vágya, reménye azonban ezzel nem szűnt meg, hogy számuk, erejük növekedtén teljesen önálló egyházközséget alkossanak. S Temesvár fejlett ipari és kereskedelmi viszonyai, az egymás után épülő gyárak mindig jobban vonzák a munkás elemet, a magyar alkotmány helyreálltával a hivatalnokok közt is mind több lesz a reformátusok száma, mind erősebb lesz óhajításuk tömörülni, gyülekezetet alkotni, tisztelni Istent tisztán a református szokások szerint, tisztán magyar nyelven.

Hálásan ismerjük el, hogy a békés-bánáti ev. református egyházmegye bölcsesége belátva, hogy 1000 református lélek lelkesültségét táplálni, megtartását biztosítani kell, készséggel pártfogolta a hívek óhaját és törekvését, s az 1890. évi őszi közgyűlésen kimondotta a temesvári ev. református egyház megalakítását, és midőn megbízottai 1890. decemberhó 28-án megjelentek, együtt találták a hitsorsosokat, gazdagot és szegényt a nagy, közös cél, a testvériség és szeretet által összekapcsolva, az igazi vallásosság, buzgóság, Isten iránti hála, jövőben vetett reménység könyeivel szemökben, s megalakították a temesvári ev. református egyházat, annak megerősítésére örömmel ajánlván fel a hívek teljes erejüket, áldozatkészségüket. S ez áldozatkészség tettekben is nyilatkozott; versenyezve ajánlkoztak az egyház fentartásához járulni filléreikkel a szegények, nagyobb adománynyal a gazdagabbak. A megalakuláskor már szokatlanul magasra szabott egyházi adónak sokan kétszeres, egyesek többszörös összegét ajánlották fel és fizetik önként.

Életünk, fenmaradásunk a megfeszített áldozatkészség mellett biztosítva van, de egyházunk helyzete, jelentősége és kiterjedt nagy köre többet kíván. Körül 3 szolgabírói járásban egyetlen református egyház sines, az itteni református hívek elszórtágokban ez egyháztól várhatják csak a gondozást. Sőt ki kell azt terjesztenie egyházunknak le egész az ország határáig, Fehértemplomig. S magában Temesvárott, a nagy vagyon felett rendelkező csanádi róm. kath. püspökség s a hatalmas temesvári gör. kel. szerb püspökség székhelyén, hol 3 katolikus, 2 szerb, 2 román, 1 gör. kath., 1 ágostai ev., 2 izráélita hitközség van, s mindegyik díszes, vagy legalább tisztos templommal, épületekkel, alapítványokkal bír: nehéz, önerőnkől épen lehetetlen, méltó helyet foglalnunk. Az az 1000 lélek, ha elvonja is magától, ha az oltárra teszi is filléreit, csak az évről-évre való küzdelmes életet tarthatja fenn. A temesvári reformátusság hajléktalan! Egyetlen talpalatnyi területet sem mondhatunk magunkénak! A lelkész időnként változó bérelt helyiségben lakik, a hittantanítás egy magánintézet tantermében csak jószívűség folytán végezhető, s istenitisztelet tartására — de csak 3 évre — a reáliskola nagy termét engedte át a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium, de itt sem végezhető semmi más szertartás. S ha letelik a 3 évi idő, nem lesz hol megvonnunk magunkat, nem lesz hol imádkoznunk a mi Istenünkhöz!

S ha mi ennek tudatában sem csüggedünk el, azért van, mert „Isten a mi Atyánk, ki szeretett minket, adott jó reménységet kegyelméből“ (II. Thess. 16.), hogy hit- és vérrokonaink, a kegyes Jóltevők, megértve azt, hogy itt a déli vidékre szorult magyarság érdeke, a magyar reformátusság méltósága, felekezeti kelet felé terjedésének lehetősége kér gyámolítást, velünk lesznek a munkában, melylyel házat akarunk építeni a mi Istenünknek. Nem csupán 1000 lélek számára kérünk mi templomot, de kérünk épületet, mely egy országrész számára, idegen felekezetek, nemzetiségek előtt is hirdesse a magyar református egyház létét, életerejét, hatalmát, mely Istennek kedve szerint világító torony legyen a déli vidéken szétszóródott testvérek számára, hogy azt messziről is lássák, ahhoz tartsanak s így el ne vesszenek a nemzetiségek, felekezetek árában.

Járulunk azért igaz szívvel és a hitnek bizonyos bizodal-mával a kegyes Jóltevők elé, kérvén anyagi segedelmeket. — Nem azért tesszük pedig ezt, hogy „nekünk a restségre való alkalmatosság legyen, nektek pedig fogyatkozástokra legyen“ (II. Kor. VIII. 13.), hanem, mert „azt gondoljuk magunkban, hogy mi építsünk házat a mi Urunk Istenünk nevének“ (I. Kir. V. 5.). Kérünk szeretetből adott adományokat a temesvári ev. református templom felépítésére! Kérünk mindenkitől, az írás szava, Isten ama parancsa szerint: „Minden embertől, a kinek szíve szabad akarata szerint hajol az adásra, vegyetek nekem ajándékot — és készítetek nekem szent hajlékot, hogy ő közöttök lakozzam“ (II. Móz. XXV. 2. 8.). Kérünk főképen református atyánkfaitól, mert az apostol intését ismerhetik: „Mindenekkel jót tegyetek, kiváltképen pedig a mi hitünknek eselédével“ (Gal. VI. 10.). Kérünk többet a gazdagtól, fillért a szegénytől, az apostol szavával: „A mint minden ember vette az ajándékot, azonképen sáfárkodjatok abból egymásnak“ (I. Pét. IV. 10.). Kérünk az Isten iránti szeretetre való hivatkozással, mert „a kinek vagyon e világi gazdagsága és látandja az ő atyafiát valami nélkül szűkölködni és bezárandja az ő szívét az előtt, mi módon marad meg az Istennek szerelme abban?“ (I. Ján. III. 17.). Kérünk a biblia ama biztatásával, hogy „az Isten az ő hatalmassága szerint megeselekedheti, hogy a ti jókedvetekből való adakozástoknak haszna ti reátok térjen“ (II. Kor. IX. 8.).

A temesvári ev. református templom építésére adandó kegyes adományokat, melyek nyilvánosan nyugtáztatni fognak, kérjük a temesvári ev. reform. egyház pénztárnoki hivatalához (Tek. dr. Baksa Lajos ügyvéd úrhoz Temesvár, Belváros, Losonczy-tér) küldeni.

A mi Istenünknek, a ki a jókedvű adakozót szereti, legyen dícséret és dicsőség!

Temesvár, 1891. októberhó.

A temesvári ev. ref. egyház presbyteriuma s ennek nevében:

Dr. Bécsi Gedeon,
főgondnok.

Mágori Mihály,
gondnok.

Futó Zoltán,
lelkész.

* * *

A temesvári ev. református egyházat, — melynek tagjai példás buzgóságuk és teljes mértékben kifejtett anyagi áldozatuk mellett sem képesek ezen egyház különösebb missziói feladatát önerejükön teljesíteni, — egyházi, valamint nemzeti egyetemes érdekeinkre való tekintetből a nemes szívű jóltevők

munkás szeretetébe a legmelegebben és teljes bizalommal ajánljuk.

id. gróf Ráday Gedeon,
egyházm. gondnok.

Szabó János,
békésbányai ev. ref. esperes.

* * *

A temesvári ev. ref. magyar egyház nagy lelki örömmel tett ezen életnyilvánítását, megható multjának történelmi hűséggel vázolt ezen rajzát, melynek minden sora melegen érdeklő a vallását és hazáját valóban szerető magyar ev. ref. keresztyén szívét, — valamint e buzgó hitű ezer ev. ref. testvér hozzánk atyafiságos bizalommal emelt gyámolításra hívó kérését, megindult szívvel, a legszentebb kötelesség teljesítéséből eredő magasztos öröme hivatkozással ajánlom én is, e felsőbb felügyelői hivatal részéről, melyet a gondviselés ideiglenesen rám ruházott, a kegyes jóltevők buzgó részvételébe, sikeres pártfogásába.

Nézétek, nem enyészett el egészen, az idők ádáz viharai alatt, e hazánk déli részén meggyérült magyarság között az evangélium tiszta világa, — 300 éven túl füstölgött a romok között, de még sem aludt el, hanem újabb lobbot vetett égbe világoló fénye. Délmagyarország temesvári központján nemesak magyar anyaegyház, de magyar Sion, a nagy Istennek méltó háza emelkedék!

Lássátok, nem maga részére, hanem Isten dicsőségére kér a hozzátok fordult életrevaló ifjú anyagyülekezet, hogy legyen magyar hazánk e déli vidékén ev. ref. magyar templom — anyagiakkal nem dicsekedhető, de önmagát építő egyházunk buzgalmának méltó örök emléke.

Adjátok, — rakjátok össze filléreteket, elszakasztható kis áldozataitokat ti lelki szegények! s a nagy Isten, a ki néz titeket titkon, megfizet tinek nyilván, hogy fénylő az ő dicsősége és virágozzék az evangéliom szerint reformált magyar egyház mind az idők végéig!

Debreczen, 1891. évi októberhó 29-ik napján.

Kiss Áron,
helyettes püspök.

* * *

A temesvári újonnan alakult ev. ref. egyház templomépítési célból hazánk minden ev. ref. egyházaiban a testvéri szeretet és kölcsönös segélyezés alapján a segélyezést igénybe venni akarván: tiszáninneri ev. ref. egyházkerületünk egyházait felkérem, hogy az e tekintetben hozzájuk küldendő íveket fogadják szívesen s adakozásukkal a temesvári egyházat templomépítési céljában előmozdítani szíveskedjenek.

Miskolcz, 1891. évi decemberhó 12-én.

Kun Bertalan,
tiszáninneri ev. ref. püspök.

* * *

Temesváron hajdan virágzó és magyar ajkú hitsorsosokból alakult ev. reformált keresztyén egyház volt, de ezt az egyházat részint a török hadjárat, részint az ellenreformáció korában dühöngött üldözés megsemmisítette, nemcsak egyetemes magyar ev. ref. egyházunknak, hanem a magyar nemzetiségnek is nagy veszteségével.

Isten jósága új életre keltette az örökre eltemetettnek hitt egyházat. Temesváron lakó hitsorsosaink szervezkedtek,

lelkőst kértek és nyertek s most templomot szándékoznak építeni, hogy legyen szent helyök, hol Istennek imadására, a lelkiekben épülésre összeseregelhessenek, s az ott magyar nyelven hirdetett íge által az idegen nemzetiségek között erős várat emeljenek a magyar nemzetiségnek is.

De mert önerejükkel nem képesek az építéshez szükségelt költségeket előteremteni, hitsorsosainknak s általában a magyar hazának és magyar nemzetiségnek érdekét szívökön hordozó jó hazafiakhoz folyamodnak kérő levelekkel, és bizton reménylik, hogy úgy egyházi, mint magyar nemzetiségi tekintetben oly nagy jelentőségű céljoknak elérhetésében áldozatra készségeikkel, kegyes adakozásukkal támogatandják a most alakult gyülekezetet.

Én úgy is, mint az ev. ref. egyháznak egyik püspöke, de úgy is, mint magyar hazafi, a legmelegebben ajánlom az idegen nemzetiségek és felekezetek közé ékelt temesvári ev. reformált egyházat úgy a dunántúli ev. ref. egyházkerület területén lakó összes hitsorsosainknak, mint általában is minden igaz magyar hazafinak adakozásban megdicsőülő szeretetébe.

Révkomárom, 1891. évi októberhó 26-án.

Pap Gábor,

dunántúli ev. ref. püspök.

* * *

Egyetemes magyar reformált egyházunk egy testté forrt voltának természetes következménye, hogy annak minden egyes gyülekezet egy-egy tagja; mert a test egy és annak sok tagjai vannak; de jóllehet a tagok sokak, mindazonáltal egy test; azért ne legyen hasonlóság a testben, hanem a tagok egyenként egymásért szorgalmatosak levén, a testet táplálják; és ha egy tag szenved, minden tagok egyetemben bántódnak; ha egy tag tisztességgel illetetik, egyetemben örülnek minden tagok (I. Kor. XII. 12, 20, 25, 26.).

A nagy apostolnak e szavait tartjuk magunk előtt, mióta magyar ref. egyházunk fennáll, különösen mióta egy testté forrtak össze annak minden tagjai; ennek gyakorlati alkalmazása egyetemes közalapunk tíz évi működése is, mely ugyanannak az apostolnak amaz intését követi: egymásnak terhét hordozzátok, úgy töltsétek be a Krisztus törvényét (Gal. VI. 2.).

De valamint a test tagjai között is vannak becsesebbek s különösen őrzendők, mint a szem világa: úgy egyetemes egyházunkban is vannak különös pontok, melyeket őrizni, erősíteni, gyámolítani kiváló érdeke egyetemes ref. egyházunknak s annál fogva kiváló kötelessége mindnyájunknak. Ilyenek azok, melyek részint felekezeti, részint nemzetiségi öröklömások; s így egyházi és hazafisági szempontból nagy és fontos szerepre hivatvák.

Mivel az újonnan önállóvá vált s a hívek nagy buzgóságával s ritka erőfeszítésével megalakult és szervezkedő temesvári ref. egyházunkat is ezek közé sorozom: ennek templom-építésre célzó segélykérvényét minden magyar protestánsnak, egyeseknek és gyülekezeteknek, — közelebről saját dunamelléki egyházkerületem egyházainak, lekipásztórainak és egyes tagjainak pártfogásába s munkás szeretetébe melegen ajánlom.

Budapest, 1891. évi novemberhó 9-én.

Szász Károly,

dunamelléki ev. ref. püspök.

* * *

A temesvári ev. ref. egyházközségnek új életre ébredése s nemes buzgalommal folyamatba indított szervezkedése nemcsak helyi jelentőségű, sőt nem is csak a tiszántúli testvér-egyházkerületnek, hanem egész egyetemes ref. egyházunknak beléletében kiválóan örvendetes s nagyfontosságú jelenség, melyet mindnyájan a legmelegebben üdvözlünk, s a kitűzött szent cél hatályos előmozdítását úgy faji, mint vallás-erkölcsi érdekeink szempontjából legkedvesebb, s egyszersmind hazafias kötelességünknek tekintjük! A magyar haza délvidékének amaz első rangú városában egy viruló ref. egyházközség létrejöttét s fönnállását, egy díszes új templom fölépülését olybá tekintjük, mint magyar Sionunk egy újabb térfoglalását, valóságos hitünk és hazaszeretetünk hódító erejének fenséges bizonyítékát, s oly diadalát, melynek nyomán élet és áldás virul.

Mostan azért, midőn a temesvári ref. egyházköz. ég szent lelkesüléssel kimondá a nagy szót, s elhatározá, hogy megépíti az Urnak házát, mi mindnyájan, kik egy hitnek vagyunk valói, egy hazának fiai s az Urban édes testvérek, nyujtsuk segítő jobunkat az erőtlennek, ki elestéből fölkelt, hogy járjon s haladjon az Isten útján előre.

Keltsen visszhangot szívünkben a koronás próféta buzdító szava: „Tégy jót a te jó akaratodból a Sionnak, hogy épüljenek föl annak kőfalai“ (Solt. 51, 20.).

Istennek segedelme, megáldó kegyelme adjon a jó kezdetnek jó véget, hogy a fölépülendő új templomban nagy lelki örvendéssel szentelhessen hálaünnepet a magyar Sion.

Irtam Kolozsvárott, 1891. évi novemberhó 26-án.

Szász Domokos,

erdélyi reform. püspök.

Nekrológ.

Varga Pál 1824—1892.

A szegedi ev. reform. egyház ez évi januárhó 9-én tette el első lekipásztórait: Varga Pált. A kicsiny gyülekezetnek méltó fájdalomban, nem hangzatos frázis gyanánt használva a szót, impozáns részvétellel osztozott Szeged nagy katolikus városának óriás közönsége, mely reform. egyházunknak ezen hűséges harczosa iránt, a ki lankadatlan buzgósággal 33 éven keresztül állott egy magasztos eszme és ügy szolgálatában, — minden társadalmi állás és rangkülönbség nélkül valóban tiszteletreméltóan róvta le az őszinte kegyelet adóját.

Varga Pál nem zseniális észtehetség, nem az elbűvölő ékesenszólás hatalma, hanem egy hosszú életen át becsülettel folytatott és fáradságot nem ismerő munka eredménye: a szegedi ev. reform. egyház megalapítása és megszilárdítása által tette nagyon hosszú időre emlékezetessé egyszerű nevét, és e ténye által egy olyan, éreznél maradandóbb emléket állított magának, a mely mindaddig fentartja áldott emlékét, míg hazánkban ome megszépült városában a tiszta evangéliumnak meggyújtott fáklyája lobogni, égni fog. S azok az egykor szétzórótt kövek, melyeket az ő hangyaszorgalma, apostoli buzgósága egy nagy jövőjű lelki házzá hordogatott össze: sokáig fognak beszélni még azon puritánlelkű és nemes gondolkodású emberről, a ki ifjú lelkének szép ábrándjait, férfikorának öszszes munkásságát, nem riadva vissza a sokszor nagy és nehéz

akadályoktól, s nem lankadva meg a nyomor és a sorsnak kemény megpróbáltatásai között sem, — oly önzetlenül adta áldozatul, csak hogy az isteni gondviselés által elibe írott magasztos missiónak legjobb tehetsége szerint megfelelhessen.

Minő gondolkozással s mily lélekkel fogott hivatásához és miként oldotta meg azon súlyos erkölcsi felelősséggel járó feladatot, a melyet gyülekezete és az egyetemes reform. egyházzal szemben, a mely Szegedet mint vallásunknak egyik magasan kiemelkedő örállomását mindjárt az első perczen meloen keblére ölelte, — magára vállalt: arról minden szó nál ékebben beszél az a gyors, szinte meglepő lázas előhaladás, melyet az alakuló gyülekezet léte első éveiben kifejtett.

Mikor az 1858-ik év végén, mint megválasztott lelkész, Varga Pál Szegeden megjelent, az önálló egyházzá szervezkedni kívánt hitfeleknél anyagi vagyont voltaképen semmit, csak lángoló lelkesedést és buzgóságot talált. Neki azonban elég volt ez, hogy hozzá kezdjen a teremtés és alkotás nagy művéhez. Tettvagyó lelke igaz és benső szeretettel csüngött a kezébe letett nemes ügyön, mintegy érezvén, hogy tőle függ annak diadala és dicstelen kudarcza egyaránt. Helyzetének rendkívül kényes természete nem kerülte el figyelmét. — Tudta, hogy a katholicizmus e nagy özönében a ref. egyház lábvetését igen sokan gyanús, sőt rossz szemmel nézik, azért kiváló gondját mindenekelőtt arra fordította, hogy az általa képviselt ügynek jóakaró pártfogókat, igaz barátokat szerezzen épen a város lakói között, a kik, ha kell, — még áldozni is tudjanak az ébredő reform. egyházért. Célját el is érte, mert rövid idő alatt az, a ki mint zsellér és jövevény egy vendéglői teremben prédikálgatott és bérházban tanítgatott, — a lelkészi és tanítói hivatalt különválasztva, mindegyik számára díszes és kényelmes lakot szerzett be az egyháznak jóformán saját erején, s ezenfelül még a papi udvaron egy tágas és minden tekintetben megfelelő imaházat is építtetett. — Így tehát csakhamar megérkezett az a kedvező pillanat, a mikor az evangélium szent ügye e nagyfontosságú missiói ponton teljes erővel munkába vétetett.

Minden kétségen felül van, hogy e gyors fejlődésért a hála első sorban az egyetemes reform. egyház páratlan áldozatkészségét és aztán Szeged városának azon nemes gondolkozású előjáróságát illeti, mely hathatós gyámolításával oly fölemelőleg segítette diadalra a kisdud egyház törekvéseit: de méltánytalan volna megtagadni az elismerést azon lelképásztortól, a ki önfeláldozó munkássága, tapintatos és alkalmazkodni tudó modora által e város katholicus lakosságának rokonszenvét, jóindulatát felébreszteti, az ügy érdekében értékesíteni képes volt. A tiszteletet és becsülést, a melyben nemesak hívei, de a másfelekezeti lakosság előtt a szegény kálvinista pap állott, mi sem jellemzi jobban, mint az a körülmény, hogy a hatvanas években egy nagy magyar hazafi emlékünnepele alkalmával a városi tanács egyenes kérelme folytán Szeged legnagyobb terén, szabad ég alatt, sok ezer hallgató előtt kellett emlékbeszédet tartania.

Az 1879-iki csapás, mely e nagy magyar várost hullámsírba döntötte, — a szegedi reform. egyház két évtizedes alkotásait is eltemette. A nyáj elszéledt, az Istenháza romokká változott, de a pásztor ott maradt a pusztulás és romlás hazájában, hogy jelenléte legalább névleg fentartsa a reform. egyház létezését. Majd mikor a vizek fölött a Nőé galambja, szájában a zöldelő olajjával megjelent, midőn a romokon alkotás nagy munkáját meg kellett kezdeni: Varga Pál ismét hozzá

fogott a szegedi reform. egyházat másodszer is megteremteni, újra lábra állítani. S a munkát, melyet a legnagyobb lelki és testi erőmegfeszítéssel végezett, — magos erkölcsi siker hozsorúzta, annyira, hogy különösebben magára a szegedi ev. ref. egyházra is méltán rá illett a királyi szózat: „Szeged szebb lesz, mint volt“.

Szeged újjáalkotójának, egyházunk egyik nagy fiának, gróf Tisza Lajosnak vezetése és támogatása mellett, a nemes város előzékenysége folytán Szeged egyik legszebb terén fölépült a művészi remek, a góthikus stílusú templom, a lelkészlak és iskola. Igaz, hogy e monumentális építkezés, nagy és nehéz terhével lekötöni, megbénítani látszott az egyház benső életét, az egészséges és fokozatos tovább fejlődést. Hogy tehát ennek későbbi minden veszélyes következményeitől az egyház megóva legyen: maga az agg lelképásztor mozdított meg minden követ, hogy egyházi hatóságaink ne engedjék elejteni a szegedi egyház ügyét. És ha ma vídámabban esörög a vér az egyház ereiben: bizony az érdemnek egy halvány sugara méltán esik ezért Varga Pál homlokára. Az ő küzdelmes és nélkülözésekben gazdag élete az utódokra nézve sok édes gyümölcsöt hozó termőfa lett!

(Vége köv.)

Különfélék.

Országos zsinat. Mint értesülünk, az ev. ref. és ág. hitv. ev. zsinatok elnökségei a zsinat folytatólagos tárgyalásai kezdő napjául f. évi márczius 9-ét tűzték ki.

Főtiszteletű Kiss Áron püspök úr ünnepeltetése Szatmáron. A szatmári népes — és protestáns intézeteinél, nagyszámú művelt közönségénél fogva — fényes gyülekezet igen rokonszenvesen fogadta és ünnepelte újonnan választott püspökét e folyó hó 20–23. napjain. Előbb már küldöttségileg üdvözölte azt saját otthonában Porcsalmán az egyháztanács, főgymnasium és protestáns felsőbb leánynevelő intézet képviselőit, most pedig, midőn esperességének 32-ik évi hivatalos látogatását volt végezendő körükben, kedvező alkalmat nyert reá az egész gyülekezet, — sőt mondhatni vallásfelekezeti különbség nélkül az egész város, hogy a választás eredménye fölötti örömeinek s az új püspök személye iránt való tiszteletének érzelmeit, tüntető módon juttassa kifejezésre. Az egyháztanács lelkészi és világi elnökeinek üdvözlése után, az elemi leányiskolák nőtanítói kara és kis leány serege, a legtágasabb s az alkalomhoz átalakított terembe összegyűlve, gondosan előkészített s könyekig megható jelenetekben gazdag ünnepélyt rendezett tiszteletére, melynek programjában alkalmi költeményre szerzett s betanított dalok, egyházi énekek és osztályonként a kicsinyek ajkairól fakadó üdvözlések szerepeltek. A felsőbb leánynevelő intézet női tanító személyzete, a hivatalos vizsgálatok utáni órákban, szintén dallal s zenével kedveskedett az ezeket köztudomás szerint különben is nagyon kedvelő püspök úrnak. Az igazgató lakásán a legszebb kiasszikus és népies magyar zamatú darabokból koncertet rögtönzött, hogy a komoly munkában való fáradozás után szeretett főpásztorának kedélyét a zene és dal fölvidító változatosságával fűszerezze. Majd a református polgári dalkör, mely a templomi kultusz emelésére is szokott olykor-olykor közreműködni, jelent meg a püspök úr szállásán, a lelkészlak előtt, fáklyás szerenáddal, s az iparos osztály nevében előadott meglehangú

üdvözlettel tisztelte meg őt. Daczára az esti órának és a esikorgó hidegnek, nagy közönség foglalta el a lelkész lak előtti tért s járult hozzá éljencével a rokonszenves tüntetés emeléséhez. Valóban, a kinek csúfolódó kedve volna a szatmáriak rovasára, még azt mondhatná, hogy sok a jóból, sok a dalból, a mennyivel kedveskedtek, akármennyire is szereti valaki a nótát. Az est későbbi óráiban a kaszinó üvegtermében, 80—90 terítékű bankett s ehhez való díszes közönség — közte számos római katolikus úri emberrel — várta az új püspököt és vizitátor társait, Szarka Boldizsár vetési lelkész egyházmegyei tanácsbíró és Lengyel Sándor esengeri lelkész. A harmadik fogásnál Dr. Farkas Antal egyházkerületi főjegyző emelkedett szellemű és lendületes pohárköszöntőjével kezdtek megnyilatkozni a keblek. Ama régi közmondásnak: „egy próféta sem kedves a maga hazájában“, mely csak a közönséges szabású emberekre nézve állhat, megczáfolóját, a testileg-lelkileg erős kötésű, erős akarátú jeles egyházi vezérférfiút üdvözölte az ünnepeltben. Majd Fésős András lelkész a németi egyház, Tabajdi Lajos lelkész az egyházmegyei összes lelkész atyafiak, Dr. Hantz Jenő és Borsos Benő tanárok a főgymnasium tanárcsoport részéről tolmácsolták az érzelmeiket, — s Dr. Fekete Sámuel megyei főorvos, mint az 1848—49-ik évi szabadságharc idejéből egyik honvéd bajtárs, a régi jeles honvéd pap érdemlett fölmagasztaltatása felett való igaz örömeinek adott igen megható módon kifejezést. Mindezen köszöntőkre szellemes, talpraesett válaszüdvözletekkel felelt az új püspök úr s a hangulat mindvégig élénk és emelkedett volt; itt-ott jelentkezve csak, az öröm ragyogása mellett egy-egy kevés borongás is, azon gondolatra, hogy egyházmegyéje gyülekezeteinek rövid idő múlva búcsúzniok kell kedves esperesüktől. N. N. — (A mint velünk közölve lett, szíves készséggel hozzuk a fentebbieket köztudomásra, s a megválasztott püspök úr iránt való tisztelet és szeretet ezen nyilvánulásait, épen ezen római katolikus püspökség székhelyeül szolgáló városból, kedvesen esik nekünk is regisztrálhatnunk. Szerk.).

Debreczeni egyházközség. Simonffy Imre újonnan választott főgondnok úr a f. hó 23-án tartott presbyteri közgyűlésen foglalta el egyháztanácsunk világi elnöki székét. A közgyűlésen megjelent főgondnokot egyházi elnök, Némethy Lajos lelkész úr üdvözli meglehangú, szép beszéddel, mely után fölhívja őt hivatali esküjének letételére s hivatali jelvénye, a főgondnoki peesét átvételére. Ezek megtörténvén, a világi elnök úr köszönetet mond megválasztásáért. Sok jóakarattal jött — mondá — e gyűlésterembe, hol 25 év óta mint presbyter s ez idő három évében mint főgondnok odaadó buzgósággal szolgálta egyházunk nagyfontosságú érdekeit. Kéri a presbyteriumnak s annak egyes tagjainak jóakarátú támogatását s Isten áldását kéri e testület munkájára. — Mi is kívánjuk, hogy az új főgondnok úr, kinek mint polgármesternek is személyében újra egyesült Debreczenben a város és egyházközségünk, erőinek teljességében sokáig vezethesse még e városban a polgári és egyházi ügyeket, mindkettőnek előhaladására, emelkedésére, s főiskolánknak virágoztatására. — Megemlítjük ezúttal azon közérdekű ujdonságot is, hogy presbyteriumunk holnap, f. hó 31-én a lelkészválasztás iránti intézkedések ügyében tart ülést.

Keresztyén. Ily cím alatt Nagy-Beeskerekről Szalay József lelkésztől egy vallásos havi folyóirat első száma küldetett be hozzánk. A folyóirat előfizetési ára egész évre 50 kr. A

szerkesztő, mint ajánlatában írja, lapját megküldi minden reformátusnak, akár fizet érte elő, akár nem. De, ha Isten előmenetelt ad neki, meg akarja küldeni minden református, azután meg minden magyar családnak, akár fizetnek érte, akár nem. Így akarja ezt minden magyar közlapjává tenni s eljuttatni az evangéliomot oda is, kik nem jönnek el a templomba. Segítse az Isten Szalay barátunkat nemes szándékában! Az új vallásos néplapot szívesen ajánljuk.

Szerk. posta. M. F. Jövő számban jő. — P. S. P.-Ladány. Nekrologot vettem s közelebb ki is adom. — B. S. Szeged. Kellő formában így is fel fogom használni. — V. Sz. S. T. Földvár. Bár egy más lapban már megjelent, Nagytiszteletűséged iránti figyelemből én is kiadom.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

HIRDETÉS.

Pályázat

segédlelkész-tanítói állomásra.

A szatmár-németi ev. ref. egyházban a segédlelkész s egyszersmind az elemi fiiskola V. és VI-ik osztálya tanítói állomására pályázat nyitattik.

E hivatal I. Évi járuléka: 1. A városi közpénztárból havonként előlegesen fizetendő részletekben = 500 forint. 2. Az egyházi pénztárból évnegyedenként utólagosan járó részletekben = 25 forint. 3. Nyolcz ölet tevő kemény tűzifa méter mértékben, beszállítva, melyből az iskola helyiség is fűtendő. 4. Minden predikációs vagy oráció halottól a kikísérési díj = 1 frt, — az általa mondandó beszédartás díja = 3 frt. 5. Tiszteletes lakhely.

II. Kötelességek: 1. Az elemi iskola V. és VI-ik osztályába járó gyermekek tanítása. 2. Saját iskolabeli tanonczaival a rend fentartása tekintetéből hétköznapi templomba járás. 3. Minden 3-ik vasárnap reggelen s az úgy nevezett canonica órákon templomi lelkészi szolgálat.

A segédlelkész-tanító három évre választatik, melynek eltelté előtt három hónapi előleges felmondás után hagyhatja el állomását. Ezen segédlelkész-tanítói állomásra pályázók kérvényeiket, keresztleveleiket, a hitani pálya bevégezését igazoló, — a kápláni vizsga letételekor nyert s azóta való szolgálatokról szóló bizonyítványait f. év márczius 15-ik napjának d. u. 2 órájáig Fésős András lelkész s iskolaszéki elnökhöz adják be. Az elválasztandó segédlelkész-tanító állomását a f. 1892-ik évi ápril 24-én tartozik elfoglalni.

Kelt a szatmár-németi ev. ref. egyháztanács 1892. január 3. tartott üléséből.

Fésős András,
egyháztanácsi elnök.

3—3